

Tid Tisdagen den 24 november 2020 kl. 17:30 – 18:08
Plats Hantverkargatan 3, lokal Kristallen
Justerat Fredagen den 27 november 2020 §§ 1-8 och 10-13
Omedelbar justering av § 9 tisdagen den 24 november

Karin Ernlund

Tobias Johansson

Närvarande**Beslutande ledamöter:**

Karin Ernlund (C) ordförande

Tobias Johansson (V) vice ordförande

Bo Sundin (M) (Skype)

Daniele Fava (L) (Skype)

Minna Thullberg (MP) (Skype)

Nike Örbrink (KD) (Skype)

Alexander Ojanne (S) (Skype)

Suhur Salahyusuf (S) (Skype)

Tjänstgörande ersättare:

Lina Hultman (V) (Skype) för Alexandra Mattsson Åkerström (V)

Nahman Hanna (S) (Skype) för Ulla Sjöbergh (S)

Mikael Sundin (M) (Skype) för Hugo Laigar (M)

Ersättare:

Karin Franck (M) (Skype)

Camilla Bergman (L) (Skype)

Mikaela Kotschack Thurn (MP) (Skype)

Hamid Ershad Sarabi (C) (Skype)

Sandra Zuniga Michel (S) (Skype)

Moissis Nikolaidis (S) (Skype)

Hassan Jama (V) (Skype)

Tjänstemän:

Förvaltningsdirektören Marina Högländ, Peter Ahlström (Skype), Omar Farjani, nämndsekreteraren Marie Norrberg, Susanne Olsson (Skype) samt borgarrådssekreteraren Christoffer Nilsson (c) (Skype).

§ 9

Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld oberoende relationer – svar på remiss från kommunstyrelsen
Dnr 01.06/2020/2329

Beslut

- 1) Idrottsnämnden beslutar enligt idrottsförvaltningens förslag som stöds av ordföranden Karin Ernlund m.fl. (C), Bo Sundin m.fl. (M), Daniele Fava (L), Minna Thullberg (MP) och Nike Örbrink (KD):

Idrottsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

- 2) Idrottsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande från den 28 oktober 2020.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

1. Ordföranden Karin Ernlund (C), Bo Sundin m.fl. (M), Daniele Fava (L), Minna Thullberg (MP) och Nike Örbrink (KD) föreslår (se beslutet).
2. Vice ordföranden Tobias Johansson m.fl. (V) och Alexander Ojanne m.fl. (S) föreslår att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut samt att därutöver anförda följande:

Vi vill att Stockholm ska vara en stad som är fri från våld och diskriminering och som lever upp till de mänskliga rättigheterna. Vi vill göra vårt yttersta för att skapa ett Stockholm för alla. Det är positivt att i förslaget till program har fler målgrupper lyfts upp. Vi ställer oss bakom att staden ska stärka sitt arbete mot prostitution, människohandel och sexuellt våld. Genom att se beröringspunkter mellan de olika typerna av våld kan stadens arbete utvecklas och positiva synergieffekter kan uppstå.

Förslaget till program saknar några aspekter/delar som vi anser behöver tillföras för att programmet ska kunna användas ute i stadens verksamheter och inte hamna i skymundan. Därför föreslår vi att ärendet återremitteras för komplettering med följande perspektiv.

I beskrivningen av vilka olika typer av våld som omfattas av programmet under delen som rör våld i nära relationer nämns inte att merparten av de som utövar våld är män. Det är antagligen inte avsiktligt men konsekvensen blir att staden osynliggör ett grundläggande faktum.

Det är bra att stadens program följer samma struktur som den regionala strategin Operation Kvinnofrid. Målsättningarna i programmet är i stort samma mål som Operation Kvinnofrid har. Vilket vi inte har något att invända mot. Tvärtom, det är stärkande att olika nivåer i samhället och olika myndigheter arbetar för jämställdhet och utgår ifrån samma mål för att förebygga och bekämpa våldet. Det är därför problematiskt att man i utkastet till program har valt att ta bort eller byta ut viktiga begrepp utan någon förklaring. Till exempel har man valt att utesluta begreppet normkritisk i andra punkten under mål 1 trots att det lyfts i Operation Kvinnofrid. Det vedertagna begreppet normkritik har också bytts ut mot normmedvetenhet på sidan 28 när viktiga perspektiv lyfts. Begreppet normkritik används av akademi, myndigheter, Sveriges kommuner och regioner (SKR), civilsamhället och många flera. På jämställdhetsmyndighetens webbsida kan man läsa "Normkritik handlar om att sätta fokus på makt. Det innebär bland annat att få syn på, och ifrågasätta, de normer som påverkar uppfattningar om vad som är "normalt" och därmed oflekterat uppfattas som önskvärt." Normmedvetenhet fångar inte upp samma aspekter som normkritik och därför bör rätt begrepp användas.

Under mål 7 saknas en viktig punkt som återfinns i Operation Kvinnofrid. Punkten handlar om stadens verksamheter ska använda sig av evidens i val av arbetssätt och metoder. Vi anser att punkten "Staden kvalitetssäkrar sina metoder och arbetssätt med stöd av forskning." ska föras in under mål 7.

I utkastet till program berörs särskilt utsatta/sårbara grupper i förbifarten. Nämnden har vid flertal tillfälle mottagit rapporter från bland annat socialinspektörerna som visar att staden inte fullföljer sitt ansvar gentemot våldsutsatta som tillhör särskilt utsatta grupper. Under rubriken programmets målgrupper behöver de sårbara grupperna och faktorerna bakom lyftas in tydligare för att öka kunskap bland stadens personal och för att utveckla och ge rätt stöd till den som behöver det. Exempel på faktorer som gör att grupper är särskilt utsatta/sårbara är; att ha en eller funktionsnedsättningar, att vara äldre, att leva i missbruk, att vara homo- eller bisexuell, transperson eller queer och att ha utländsk bakgrund. Utöver att tydliggöra målgrupperna behöver programmet aktiviteter som redogör för vad staden avser att göra för att nå och utveckla stödet till särskilt utsatta grupper.

Vidare saknar vi bostadsfrågan i programmet trots att det är en oerhört central del i arbetet mot våld. Vi vet att många våldsutsatta stannar kvar i relationerna för att de saknar möjlighet att flytta till ett annat boende. Bostadsbristen i Stockholm måste mötas med byggande av fler hyresrätter med överkomliga hyror för att underlätta för våldsutsatta att frigöra sig från destruktiva och våldsamma relationer. Staden behöver också få fram fler genomgångsbostäder till SHIS. Beklagligt nog har majoriteten bromsat de allmännyttiga bostadsbolagens byggande av hyresrätter, Stockholmshus och genomgångsbostäder. Att adressera bostadsfrågan genom att erbjuda de som utövar våld i nära relationer eller hedersrelaterat

våld och förtryck tillfälligt boende är inte bara förkastligt utan också anmärkningsvärt. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld är brott som inte ska premieras. Stadsdelsnämnderna ska inte erbjuda våldsutövare tillfälliga boenden. Aktiviteten måste omgående strykas. Staden behöver däremot fokusera på att utveckla insatser och arbetssätt som både kan fånga upp och få framförallt unga män att sluta bruka våld både mot en partner och att köpa sex.

Fler av aktiviteterna som lyfts är alltför detaljerade vilket går stick i sträv med stadens andra program. Flertalet av aktiviteterna kan strykas till förmån för att låta nämnderna själva besluta vilka aktiviteter som är aktuella för deras verksamheter. På så sätt behöver nämnderna också tänka genom vad de behöver göra inom sina verksamhetsområden för att målen ska uppnås. Att politiken ska besluta om vilka kurser som ska spridas, vilka projekt som ska genomföras eller vilka utvärderingar som ska följas är en alltför detaljerad styrning.

Aktiviteterna och indikatorerna behöver gås genom och tydliggöras för att inte missförstånd ska ske. Till exempel står det under mål 5, under indikatorer "Andel personer av dem som polisanmält våldet och har kontakt med RVC som fått stöd under rättsprocessen.(Stadsdelsnämnderna)" Frågan som uppstår är om det är våldsutsatta som har polisanmält som ska få stöd under rättsprocessen eller kan det vara våldsutövare som kan få stöd under rättsprocessen från stadsdelen. På samma sätt kan frågan ställas kring aktiviteterna där det endast står att Stödcentrum och Relationsvårdscentrum ska erbjuda stöd under rättsprocessen utan att klargöra till vem. Det är oerhört viktigt att det klargörs i programmet att stödet under rättsprocessen erbjuds till våldsutsatta och inte våldsutövare.

I framtagandet av programmet har förvaltningen involverat flertal föreningar som arbetar med de här frågorna. Det är bra. Civilsamhällets kunskaper och insatser är ovärderliga i stödet till våldsutsatta och för arbetet att Stockholm ska vara en stad som är fri från våld. Därför hade det varit önskvärt att civilsamhället hade fått ett större utrymme i programmet. Till exempel har kvinnojourerna under lång tid varit en kunskapsbank och pådrivande opinionsbildande för att få upp frågorna om mäns våld mot kvinnor på dagordningen. De gör också dagligen ett enormt viktigt arbete för att se till att skydda kvinnor och deras barn. Staden måste därför se till att kvinnojourerna får stabilare och mer långsiktig finansiering. Under förra mandatperioden införde vi möjligheten att skriva avtal med ideella kvinnojourer genom så kallat idéburet offentligt partnerskap (IOP). Genom att teckna flera IOP kan fler kvinnojourers framtid säkras.

I programmet saknas skrivningar som rör privata utförare inom välfärdsverksamheterna. Programmet behöver därför kompletteras så att de privata utförare som verkar inom exempelvis LSS-verksamhet, äldreomsorg och skola lyfts. Att inte involvera till exempel de fristående skolorna innebär att målsättningen om att det våldsförbyggande arbete kommer att halta eftersom en stor del av barn och unga inte nås.

Vi saknar även skrivningar om kränkningar, hot och brott som sker via nätet. Här hade programmet stärkts av att lyfta den problematiken men också vilka möjligheter som finns när staden kan nå fler genom internet.

Med utgångspunkt i Barnkonventionen bör staden fortsätta arbeta för att utveckla familjerätten samt sätta insatser för att barn inte ska behöva lämnas till umgänge med en våldsutövande förälder. Barnets bästa måste alltid stå i centrum.

Rätt kunskap kan vara avgörande för att den som är utsatt kan få den hjälp som hen har rätt till. Det är viktigt att medel avsätts för att implementera programmet men även för att verksamheterna ska kunna genomföra kompetenshöjande insatser.

Slutligen tror vi att programmet eventuellt kunde tjäna på att delas upp i två program. Där det ena programmet lyfter våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Medan det andra programmet fokuserar på prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation. Som programmet är upplagt nu oroar vi oss för att delarna som rör det sist nämnda kan hamna i skymundan. Frågor som rör våld i nära relationer och människohandel är olika saker även om det är mäns våld mot kvinnor som är den gemensamma nämnaren.

Vi vill även framhålla idrottsrörelsens möjlighet att motverka våldsutövande i allmänhet och våld i nära relationer i synnerhet genom att arbeta förebyggande mot destruktiva mansroller samt föregå med gott exempel genom att själva ha en jämställd verksamhet. På samma sätt som idrott kan hjälpa och stärka barn och unga genom att erbjuda en trygg och positiv gemenskap, kan idrotten bli ett sammanhang där stereotypa och sexistiska könsroller cementeras. Barn och ungas idrottande kan även vara ett utsatt sammanhang och det finns många exempel på där unga, oavsett kön, har blivit utsatta för olika övergrepp inom sin idrott. Vi anser därför att idrottsnämnden bör ta ansvar för att information om innehållet i stadens program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021–2025 sprids bland stadens idrottsaktiva.

Beslutsgång

Ordföranden Karin Ernlund (C) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag som stöds av ordföranden Karin Ernlund m.fl. (C), Bo Sundin m.fl. (M), Daniele Fava (L), Minna Thullberg (MP) och Nike Örbrink (KD).

Reservation

Vice ordföranden Tobias Johansson m.fl. (V) och Alexander Ojanne m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Ordföranden Karin Ernlund m.fl. (C), Bo Sundin m.fl. (M), Daniele Fava (L), Minna Thullberg (MP) och Nike Örbrink (KD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vi anser precis som förvaltningen att programmet är ett väl genomarbetat dokument som kan utgöra ett värdefullt stöd för nämndernas och bolagens arbete mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation.

Vi vill betona att ledare inom idrottsverksamheter ofta har en god möjlighet att på ett tidigt stadium se om ett barn eller ungdom beter sig annorlunda eller (re)agerar annorlunda än vanligt och därmed signalerar att något inte står rätt till. Därmed har dessa ledare, precis som lärare och annan personal i skolvärlden, också en unik möjlighet att på ett tidigt stadium slå larm. Vi skulle gärna se att idrottsförvaltningen i sin information till de olika föreningarna, klubbarna och andra idrottsverksamheter säkerställer att dessa vet vart ledarna kan vända sig med sin oro.

Vid protokollet

Marie Norrberg